



Ludwig Forrester - Foto: Lieven Van Assche

Lessen voor Nederlandse fondsen van de Koning Boudewijnstichting

Door: Floris Kappelle

12-02-2026

Filantropie Interview

In Brussel, op een steenworp afstand van de Wetstraat, huist een instelling die al vijftig jaar een invloedrijke rol speelt in de Europese filantropie. De Koning Boudewijnstichting (KBS), opgericht in 1976 ter gelegenheid van het 25-jarig koningschap van Boudewijn, viert dit jaar haar halve eeuwfeest. Wat begon als een nationaal geschenk aan een vorst, groeide uit tot een filantropisch platform met internationale uitstraling en een voorbeeldfunctie waar ook Nederlandse fondsen steeds vaker naar kijken.

‘Wij hebben nooit één vast thema gehad’, zegt Ludwig Forrest, *chief philanthropy officer* van de stichting. ‘Onze missie is altijd geweest: daar zijn waar de maatschappelijke nood is. En die nood verandert voortdurend.’

Publiek platform

De stichting werd opgericht door de Belgische regering, met een duidelijke focus op thema's die koning Boudewijn na aan het hart lagen: armoedebestrijding en cultureel erfgoed. Al snel werd de stichting echter 'teruggegeven' aan de samenleving. Ze kreeg het statuut van stichting van openbaar nut, onafhankelijk van de overheid, met een brede maatschappelijke opdracht. Die onafhankelijkheid bleek cruciaal. In de jaren tachtig en negentig klopten steeds vaker particulieren en families aan met twee vragen, herinnert Forrest zich: 'Kunnen wij via jullie iets doen voor het algemeen belang? En kunnen we ook andere thema's steunen dan armoede en erfgoed? Het antwoord was ja, en dat ja veranderde alles.'

Umbrella model

De Koning Boudewijnstichting ontwikkelde zich tot wat Forrest een *umbrella foundation* noemt: een overkoepelend platform waarop fondsen op naam kunnen worden opgericht. Vandaag beheert KBS circa 1.700 actieve fondsen op naam, variërend van kleine familiefondsen tot grote corporate foundations. 'Toen ik hier in 1999 begon, waren het er nog geen honderd', zegt Forrest. 'Dat er nu 1.700 fondsen zijn, is een teken van vertrouwen.'

Juist dat model trekt internationaal de aandacht. Europese stichtingen, en steeds vaker ook Nederlandse, komen kijken hoe KBS dit juridisch, fiscaal en organisatorisch heeft ingericht. De parallellen met het Cultuurfonds in Nederland zijn duidelijk, en niet toevallig: beide instellingen werken nauw samen, onder meer binnen het netwerk Transnational Giving Europe. 'We leren echt van elkaar', zegt Forrest. 'Zij hebben bij ons gekeken hoe wij fondsen op naam structureren. Wij gaan weer bij hen kijken hoe zij bepaalde onderdelen hebben georganiseerd.'

Stille kracht

Als Forrest één succesfactor moet aanwijzen, noemt hij zonder aarzelen reputatie. 'Er is niets waardevoller dan vertrouwen. Vijftig jaar consequent handelen, zorgvuldig zijn, transparant werken: daarmee bouw je een naam op. En die is tegelijk heel fragiel.'

Die reputatie maakt dat filantropen KBS niet alleen geld toevertrouwen, maar ook hun ideeën, twijfels en ambities. De stichting werft zelf geen fondsen voor een eigen agenda; zij faciliteert de agenda van anderen. Dat maakt haar rol fundamenteel anders dan die van klassieke goede-doelenorganisaties. 'Onze agenda wordt bepaald door onze filantropen', zegt Forrest. 'Wij luisteren, verbinden en helpen structureren.'

Lokaal geworteld, internationaal actief

Hoewel de wortels van KBS stevig in België liggen, is de stichting de afgelopen decennia steeds internationaler gaan opereren. Dat gebeurt onder meer via Myriad Alliance, een wereldwijd netwerk voor grensoverschrijdende filantropie, waarvan KBS momenteel voorzitter is. Grensoverschrijdend geven blijkt in de praktijk vaak complexer dan filantropen verwachten. Fiscale regels, juridische barrières, exportrestricties voor kunst en erfgoed, het zijn obstakels die goede bedoelingen kunnen frustreren.

Forrest noemt een sprekend voorbeeld: 'Een Amerikaanse verzamelaar wilde een Stradivarius schenken aan een Belgische instelling. Dat kon niet zomaar. Via Myriad is die viool eerst geschonken aan onze partner in de VS, die vervolgens alle juridische en fiscale stappen heeft gezet om het instrument veilig en legaal naar België te brengen.'

Een ander voordeel van Myriad is lokale kennis. 'Maandag sprak ik in Londen een filantroop die projecten in Pakistan wilde steunen. Geen eenvoudig land. Via ons netwerk kreeg ik een lijst van zorgvuldig doorgelichte organisaties. Die snelheid en betrouwbaarheid maken filantropie mogelijk.' Voor Nederlandse fondsen is dat relevant. Ook hier groeit de belangstelling voor internationale impact, terwijl de uitvoeringskennis vaak beperkt is.



Ludwig Forrester - Foto: Lieven Van Assche

Tussen urgentie en lange adem

Hoe balanceert een stichting tussen acute nood en structurele verandering? Forrest ziet die spanning dagelijks. 'We spreken mensen die willen voorkomen dat anderen deze winter kou of honger lijden. Dat is urgent. Tegelijk spreken we filantropen die investeren in *housing first*, omdat een huis vandaag en over twintig jaar levens kan veranderen.' Volgens Forrest vraagt dat om flexibiliteit en bescheidenheid. 'Filantropie moet innovatief en wendbaar zijn, maar ook nederig. We lossen maatschappelijke problemen niet alleen op, maar we kunnen ze wel verkleinen.'

Een illustratief voorbeeld komt uit Zweden, waar KBS samen met Europese partners een vernieuwend woonzorgproject voor ouderen ondersteunde. Bewoners bleken mede-eigenaar van het beleid van hun verzorgingshuis. Het model werd na gebleken succes naar België gehaald, getest, en vervolgens door de overheid opgeschaald. Inmiddels verspreidt het zich verder in Europa. 'Dat is impact', zegt Forrest. 'Niet omdat wij het bedacht hebben, maar omdat we het mogelijk maakten.'

Platform en verbinder

Die rol als platform en verbinder wordt volgens Forrest alleen maar belangrijker. Stichtingen bevinden zich op een unieke plek: neutraal, onafhankelijk en met toegang tot uiteenlopende netwerken. 'Mensen kunnen hier hun jas uitdoen', zegt hij. 'Er ontstaat ruimte om ideeën te delen zonder direct eigenbelang.' Voor Nederlandse foundations ligt hier een herkenbare uitdaging. De sector is professioneel en volwassen, maar samenwerking blijft vaak ad hoc. 'We hoeven het wiel niet telkens opnieuw uit te vinden', zegt Forrest. 'Als goede ideeën al bestaan, laten we ze dan delen.'

Lessen voor Nederland

Wat kunnen Nederlandse fondsen, zoals Cultuurfonds en Oranje Fonds, leren van vijftig jaar KBS? Forrest is voorzichtig met adviezen, maar noemt drie observaties: Ten eerste: investeer in infrastructuur, niet alleen in projecten. Goede filantropie vraagt om juridische, fiscale en inhoudelijke ondersteuning. Ten tweede: Werk als platform, niet als eiland. Verbinding versnelt impact. Ten derde: durf thematisch flexibel te zijn, zodat je meebeweegt met maatschappelijke urgenties.

Misschien wel de belangrijkste les: filantropie is geen bijzaak meer. Jongere generaties eisen actie, nu. 'Ze zeggen tegen hun ouders: een grote bankrekening is mooi, maar misschien hebben we over zestig jaar geen wereld meer', zegt Forrest. Vijftig jaar na de oprichting blijkt de Koning Boudewijnstichting opvallend toekomstgericht. Niet door zelf het middelpunt te willen zijn, maar door ruimte te maken voor anderen. Precies daarin schuilt haar blijvende relevantie, ook voor Nederland.

Profiel Koning Boudewijnstichting (KBS)

Opgericht: 1976, ter gelegenheid van 25 jaar koningschap van Koning Boudewijn

Statuut: Stichting van openbaar nut (onafhankelijk, niet-overheidsgebonden)

Zetel: Brussel

Missie

De KBS ondersteunt initiatieven van burgers, organisaties en filantropen die bijdragen aan het algemeen belang. De stichting werkt thematisch breed en beweegt mee met maatschappelijke noden, van armoede en gezondheid tot erfgoed, klimaat en democratie.

Organisatie:

Ongeveer 150 medewerkers

Actief in België, Europa en internationaal

Functioneert als *umbrella foundation* en filantropisch platform

Filantropisch vermogen en middelen

Beheert circa 1.700 actieve fondsen op naam (families, individuen, bedrijven)

Totale beheerde fondsenportefeuille: ruim € 1 mrd

Jaarlijks filantropisch budget: € 120–150 mln (afhankelijk van giften en fondsenactiviteit)

Impact

Jaarlijks steun aan 1.700+ projecten en organisaties

Combinatie van noodhulp, structurele investeringen en filantropische innovatie

Internationaal

Sleutelrol in Transnational Giving Europe

Voorzitter van Myriad Alliance, een wereldwijd netwerk voor grensoverschrijdende filantropie

Nederlandse connecties

Structurele samenwerking met o.a. Cultuurfonds, Oranje Fonds en Europese netwerken

Kennisuitwisseling over fondsen op naam, governance en internationale filantropie

Abonneer je op ons gratis Journaal:

E-mail adres

Schrijf je in